ఊర్మిళా [illegible]

లక్ష్మణదేవర [illegible]

1286

8977

[illegible]

శ్రీరస్తు.

ఆశ్వలాయన బ్రహ్మయజ్ఞ తర్పణ ప్రయోగము.

(సమగ్ర కారికా సమేతము)

ఇయ్యది

కాజులూరు గ్రామ వాస్తవ్యులగు,

బొగ్గరపు నరయ్య శాస్త్రులవారి జ్యేష్ఠపుత్రులగు

విశ్వనాథ శాస్త్రి వారి కనిష్ఠపుత్రుడు బ్రహ్మన్న శాస్త్రి

అనువాదిత టిప్పణులతో వ్రాయబడి

పెద్దాపుర గ్రామ వాస్తవ్యులగు

మహారాజశ్రీ చిత్తలూరి శంకరలింగస్వామి రావు పంతులుగారి సుపుత్రులగు

సుబ్బారావు పంతులుగారి

ద్రవ్యసహాయముచే

మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు.

కాకినాడ.

శ్రీ విద్యానిలయ ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపించి ప్రకటింపబడియె.

1911

శ్రీవల్లభాంఘ్రిసేవనసీమసంచరీకః । శ్రీచిత్తలూరివరవంశసుధాబ్ధిచంద్రః । శ్రీసుబ్బరావు మహనీయశుభాభిధానః । జీయాచ్చిరం సుగుణసచ్ఛ్రుతసారయుక్తః ॥

వెల ౪ అణాలు

శ్రీరస్తు.

శ్రీ మహాగణాధిపతయేనమః

ఆశ్వలాయనబ్రహ్మయజ్ఞతర్పణప్రయోగః.

1 పురాణాచమనం. 5 4 6

ఓం కేశవాయస్వాహా... ఓం శ్రీకృష్ణాయనమః ॥

2 శ్రుత్యాచమనం.

ఓంతత్సవితుర్వరేణ్యం స్వాహా । ఓంభర్గోదేవస్య ధీమహిస్వాహా । ఓం ధియోయోనః ప్రచోదయాత్స్వాహా । ఓం ఆపోహిష్ఠామ యోభువః । ఓం తానఊర్జేదధాతన । ఓం మహేరణాయచక్షసే । ఓం యోవశ్శివత మోరసః । ఓం తస్యభాజయతేహనః । ఓంఉశతీరివమాతరః ఓం తస్మా అరంగమామవః । ఓం యస్యక్షయాయజిన్వథ।ఓంఆపోజనయథాచనః ఓం భూః । ఓం భువః । ఓం స్వః । ఓం మహః । ఓం జనః । ఓం తపః । ఓం సత్యం । ఓం ఆపః । ఓం జ్యోతిః । ఓం రసః । ఓం అమృతం బ్రహ్మ । ఓం భూర్భువస్స్వరోం ॥

3 భూశుద్ధ్యాదికం

పృథివ్యాం ... ఏవంగుణ విశేషణవిశిష్టాయాం శుభతిథౌ । శ్రీమాన్ గోత్రః నామధేయః । ధర్మపత్నీసమేతోహం । శ్రీమతః గోత్రస్య నామధేయస్య ధర్మపత్నీసమేతస్య మమ । క్షేమస్థైర్యవిజయాభయాయు

రాగో గ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం। ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధపురుషార్థసి ద్ధ్యర్థం। సమస్తపాపక్షయార్థం। స్వాధ్యాయవిస్మరణార్థం। సూత్రోక్త దేవతాఉద్దిశ్య। సూత్రోక్త దేవతాప్రీత్యర్థం। దేవఋష్యాచార్యపితౄను ద్దిశ్య। దేవఋష్యాచార్యపితృప్రీత్యర్థం। స్వాధ్యాయాధ్యయనాత్మకనిత్య బ్రహ్మయజ్ఞేనయక్ష్యే ॥

4 స్మృత్యాచమనం.

త్రిరాచమ్యద్విజః పూర్వంద్విర్మార్జనమథాచరేత్ । ఉపస్పృశేత్సవ్యపా ణిం పాదౌచప్రోక్షయేత్తతః । శిరసిచక్షుషితథానాసాయాంశ్రోత్రదేశకే హృదయేచతథా మూర్ధ్ని ప్రోక్షణం సమ్యగాచరేత్ । అత్రప్రణవేన త్రి రాచామేదిత్యాశ్వలాయనోక్తిః ॥

5 ఉపవేశనం,

దక్షిణోత్తరౌపాణీ పవిత్రవంతౌ సంధాయ ॥

6 ప్రణవాదిపూర్వక గాయత్రీపఠనం

బ్రహ్మయజ్ఞార్థంపూర్వభావిన్యం గాయత్రీం సావిత్రీం సవ్యాహృతికాం సకృత్ త్రిర్వాం పదోర్ధర్చశః । ఋక్చః కరిష్యే ॥ ప్రణవస్య పరబ్రహ్మఋ షిః పరమాత్మాదేవతా-దైవీగాయత్రీఛందః । వ్యాహృతీనాం విశ్వామి త్రజమదగ్నిభరద్వాజగౌతమాత్రేయాఋషయః । అగ్నివాయుసూర్యాదేవతాః గాయత్ర్యు ష్ణిగనుష్టుప్ఛందాంసి । గాయత్ర్యాః । విశ్వామిత్రఋషిః । సవితాదేవ తా । గాయత్రీ ఛందః । బ్రహ్మయజ్ఞే వినియోగః । ఓంభూః తత్సవితు ర్వరేణ్యం । ఓంభువః । భర్గోదేవస్యధీమహి । ఓంస్వః । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓంభూః తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి । ఓం భువః । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓంస్వః । తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥

7 బ్రహ్మయజ్ఞః

అగ్నిమీళేవనమధుచ్ఛందాఅగ్నిర్గాయత్రీ । బ్రహ్మయజ్ఞేవినియోగః । ఓంఅగ్నిమీళేపురోహితంయజ్ఞస్యదేవమృత్విజం । హోతారంరత్నధాతమం । అగ్నిః పూర్వేభిరృషిభిరీడ్యోనూతనైరుత । సదేవాం ఏహవక్షతి । అగ్నినారయిమశ్నవత్పోషమేవదివేదివే । యశసంవీరవత్తమం ॥ అగ్నేయం యజ్ఞమధ్వరం విశ్వతః పరిభూరసి । సఇద్దేవేషుగచ్ఛతి। అగ్నిర్హోతాకవిక్రతుస్సత్యశ్చిత్రశ్రవస్తమః । దేవోదేవేభిరాగమత్ ॥ యదంగదాశుషేత్వమగ్నే భద్రంకరిష్యసి । తవేత్తత్సత్యమంగిరః ॥ ఉపత్వాగ్నేదివేదివేదోషావస్తర్ధియావయం। నమోభరంతఏమసి ॥ రాజంతమధ్వరాణాం గోపామృతస్యదీదివిం । వర్ధమానంస్వేదమే ॥ సనఃపితేవసూనవేగ్నే సూపాయనోభవ । సచస్వానస్వస్తయే ॥ ఓంతరత్సమందీత్యస్యసూక్తస్య । అవత్సారఋషిః । పవమానసోమోదేవతా । గాయత్రీఛందః । బ్రహ్మయజ్ఞేవినియోగః । ఓంతరత్సమందీధావతి ధారాసుతస్యాంధసః। తరత్సమందీధావతి। ఉస్రావేదవసూనాం మర్తస్యదేవ్యవసః । తరత్సమందీధావతి । ధ్వస్రయోః పురుషంత్యోరా సహస్రాణిదద్మహే । తరత్సమందీధావతి ॥ ఆయయోస్త్రింశతంతనా సహస్రాణిచదద్మహే । తరత్సమందీధావతి ॥ జాతవేదసఇత్యస్య మంత్రస్య । మరీచిపుత్రః । కశ్యపఋషిః । జాతవేదా అగ్నిర్దేవతా । త్రిష్టుప్ఛందః । బ్రహ్మయజ్ఞేవినియోగః । ఓంజాతవేదసే సునవామ సోమమరాతీయతో నిదహాతివేదః సనఃపర్షదతిదుర్గాణి విశ్వానావేవసింధుందురితాత్యగ్నిః॥ త్ర్యంబకమిత్యస్యమంత్రస్యమైత్రావరుణోవసిష్ఠఋషిఃత్ర్యంబకోదేవతా । అనుష్టుప్ఛందః । బ్రహ్మయజ్ఞేవినియోగః । ఓంత్ర్యంబకం యజామహేసుగంధిం పుష్టివర్ధనం । ఉర్వారుకమివ బంధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయ మామృతాత్ అథమహావ్రతం । ఏషపంథా ఏతత్కర్మ । అథాతస్సంహితాయా ఉపనిషత్ । విదామఘవన్విదా। మహావ్రతస్యపంచవింశతింసామిధేన్యః । అగ్నిర్వైదేవానా మవమోవిష్ణుఃపరమః । అథైతస్యసమామ్నాయస్య। ఇషేత్వోర్జేత్వా। భద్రంకర్ణేభిశ్శృణుయామదేవాః । బ్రహ్మసంధత్తంతన్మే

జిన్వ్రతం | అథాతో దర్శపూర్ణమాసౌ వ్యాఖ్యాస్యామః | అగ్న ఆయాహి వీతయే | శంనో దేవీరభిష్టయే | సమామ్నాయ స్సమామ్నాతః | వృద్ధిరాదైచ్ | మయరసతజభనలగసమ్మితం | అథశిక్షాంప్రవక్ష్యామి | పంచసంవత్సరమయం | గాః-గ్మౌ-జ్మౌ-ఙ్మౌ | అథాతోధర్మజిజ్ఞాసా | అథాతోబ్రహ్మజిజ్ఞాసా॥ తచ్ఛంయోరావృణీమహే | గాతుం యజ్ఞాయ | గాతుం యజ్ఞపతయే | దైవీస్స్వస్తిరస్తు నః | స్వస్తిర్మానుషేభ్యః | ఊర్ధ్వంజిగాతు భేషజం | శంనో అస్తు ద్విపదే | శం చతుష్పదే॥ ఓం నమో బ్రహ్మణే నమో అస్త్వగ్నయే నమః పృథివ్యై నమ ఓషధీభ్యః | నమో వాచే నమో వాచస్పతయే నమో విష్ణవే మహతే కరోమి॥ ఇతిత్రిః | ఓం | ఓం శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః॥ ఇతిబ్రహ్మయజ్ఞవిధిః॥

8 తర్పణసంకల్పః

ప్రాణానాయమ్య- దేశకాలౌ సంకీర్త్య- శ్రీమాన్- గోత్రః- నామధేయః- ధర్మపత్నీ సమేతోహం | శ్రీమతః- గోత్రస్య- నామధేయస్య - ధర్మపత్నీసమేతస్య- మమ- క్షేమస్థైర్య విజయాభయాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం | ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధపురుషార్థసిద్ధ్యర్థం | సమస్తపాపక్షయార్థం స్వాధ్యాయ ప్రీత్యర్థం - సూత్రోక్త దేవతా ఉద్దిశ్య- సూత్రోక్త దేవత ప్రీత్యర్థం | దేవఋష్యాచార్యపితౄనుద్దిశ్య | దేవఋష్యాచార్యపితృప్రీత్యర్థం-మయాకృత బ్రహ్మయజ్ఞాంగత్వేన | దేవఋష్యాచార్య పితృతర్పణం కరిష్యే॥

9 దేవతర్పణం.

దేవతాస్తర్పయతి | అగ్నిస్తృప్యతు | విష్ణుస్తృప్యతు | ప్రజాపతిస్తృప్యతు | బ్రహ్మాతృప్యతు | వేదాస్తృప్యంతు | దేవాస్తృప్యంతు | ఋషయస్తృప్యంతు | సర్వాణిఛందాంసితృప్యంతు | ఓంకారస్తృప్యతు | వషట్కారస్తృప్యతు | వ్యాహృతయస్తృప్యంతు | సావిత్రీతృప్యతు | యజ్ఞాస్తృప్యంతు | ద్యావాపృథివ్యౌతృప్యేతాం | అంతరిక్షంతృప్యతు | అహోరా

శాస్త్రాణితృప్యంతు । సాంఖ్యానితృప్యంతు । సిద్ధాస్తృప్యంతు । సముద్రా స్తృప్యంతు । నద్యస్తృప్యంతు । గిరయస్తృప్యంతు । క్షేత్రౌషధివనస్పతి గంధర్వాప్సరసస్తృప్యంతు । నాగాస్తృప్యంతు । వయాంసితృప్యంతు । గావస్తృప్యంతు । సాధ్యాస్తృప్యంతు । విప్రాస్తృప్యంతు । యక్షాస్తృప్యంతు । రక్షాంసి తృప్యంతు । భూతాని తృప్యంతు । ఏవమంతాని తృప్యంతు ॥

10 ఋషితర్పణం.

అథఋషయః । శతర్చినస్తృప్యంతు । మాధ్యమాస్తృప్యంతు । గృత్సమదస్తృప్యతు । విశ్వామిత్రస్తృప్యతు । వామదేవస్తృప్యతు । అత్రిస్తృప్యతు । భరద్వాజస్తృప్యతు । వసిష్ఠస్తృప్యతు । ప్రగాథాస్తృప్యంతు । పావమాన్యస్తృప్యంతు । క్షుద్రసూక్తాస్తృప్యంతు । మహాసూక్తాస్తృప్యంతు ॥

11 సనకాదితర్పణం.

సనకస్తృప్యతు । సనందనస్తృప్యతు । సనాతనస్తృప్యతు । సనత్కుమారస్తృప్యతు । కపిలస్తృప్యతు । ఆసురిస్తృప్యతు । వోఢుస్తృప్యతు । పంచశిఖస్తృప్యతు ॥

12 సుమంత్వాదితర్పణం.

(ఆచార్యతర్పణం)

ప్రాచీనావీతీ । సుమంతుజైమిని వైశంపాయన పైలసూత్ర భాష్య భారతమహాభారత ధర్మాచార్యాస్తృప్యంతు । జానంతిబాహవిగార్గ్య గౌతమశాకల్య బాభ్రవ్య మాండవ్య మాండూకేయాస్తృప్యంతు । గార్గీ వాచక్నవీ తృప్యతు । వడవాప్రాతిథేయీ తృప్యతు । సులభామైత్రేయీ తృప్యతు । కహోళంతర్పయామి । కౌషీతకం తర్పయామి । మహాకౌషీతకంతర్పయామి । పైంగ్యంతర్పయామి । మహాపైంగ్యంతర్పయామి ।

సుయజ్ఞంతర్పయామి। సాంఖ్యాయనంతర్పయామి। ఐతరేయంతర్పయామి। మహైతరేయంతర్పయామి। శాకలంతర్పయామి। బాష్కలంతర్పయామి। సుజాతవక్త్రింతర్పయామి। ఔదవాహింతర్పయామి। మహౌదవాహింతర్పయామి। సౌజామింతర్పయామి। శౌనకంతర్పయామి। ఆశ్వలాయనంతర్పయామి। యేచాస్యే ఆచార్యాస్తే సర్వేతృప్యంతు॥

13 (అదివ్య) పితృతర్పణం.

మృతపితృకశ్చేత్కుర్యాత్

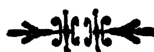
ప్రాచీనావీతమ్య। ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ। ప్రాచీనావీతీ। అస్మత్పితౄనుద్దిశ్య। అస్మత్పితృప్రీత్యర్థం - అస్మత్పితృతర్పణంకరిష్యే॥ పితరం- శర్మాణం- గోత్రం- వసురూపం - స్వధానమస్తర్పయామి॥ ఇతిప్రకారేణ "ఆగాంపితాం ప్రధానం తే,, త్యాదిశ్లోకోక్తాన్ తాంస్తర్పయేత్॥

14 ధర్మాంజలిః

ఆబ్రహ్మస్తంబపర్యంతం దేవర్షి పితృమానవాః। తృప్యంతు పితరస్సర్వేమాతృమాతామహాదయః। అతీతకులకోటీనాం సప్తద్వీపనివాసినాం ఆబ్రహ్మభువనాల్లోకా దిదముస్తుతిలోదకం॥ ఇతిధర్మాంజలిందద్యాత్॥

15 వస్త్రనిష్పీడనం.

యేకేచాస్మత్కులేజాతా అపుత్రాగోత్రిణో మృతాః। తేగృహ్ణంతు మయాదత్తం వస్త్రనిష్పీడనోదకం॥ ఇతి వస్త్రంనిష్పీడ్య। ద్విరాచమ్య। తిలకం బిభృయాత్॥ తతో మాధ్యాహ్నిక సంధ్యావందనం కుర్యాత్॥ ఇతిబ్రహ్మయజ్ఞతర్పణయోః ప్రయోగః॥

శ్రీరస్తు

ఆశ్వలాయన బ్రహ్మయజ్ఞ తత్త్వ ధర్మః

1 బ్రహ్మయజ్ఞలక్షణం.

తత్స్వరూప మాహాశ్వలాయనః ॥ సూ ॥ యత్స్వాధ్యాయమధీతే స బ్రహ్మయజ్ఞః ॥ ఇతి ॥ తచ్చాధ్యయనం స్వశాఖామంత్రాణామేవ । తదుక్తం లింగపురాణే । స్వశాఖాధ్యయనం విప్రబ్రహ్మయజ్ఞవిధౌ స్మృతం । ఇతి ॥

2 బ్రహ్మయజ్ఞప్రారంభః

ఉపనీతేన కర్తవ్యం సాయంసంధ్యాద్యుపాసనం । ఆరభేద్బ్రహ్మయజ్ఞం తు మధ్యాహ్నే తు పరేహని ॥

3 సంసృష్టభ్రాతౄణాం బ్రహ్మయజ్ఞః

సంసృష్టా భ్రాతరః కుర్యుర్బ్రహ్మయజ్ఞం పృథక్పృథక్ ॥

4 బ్రహ్మయజ్ఞకాలః

1 ఆవర్తనే వగాహ్యాపః కుశపాణిస్తు బహ్వృచః । బ్రహ్మయజ్ఞం ప్రకుర్వీత సంధ్యాం మాధ్యాహ్నికీం తతః ॥ ఆవర్తనే=మధ్యాహ్నే ॥

2 తస్యకాలమాహశ్రుతిః ॥ ఉదిత ఆదిత్య ఇతి । మధ్యందినే ప్రబలమధీయీతేతి చ ॥ ఉదిత ఇత్యుదయకాలో న వివక్షితః । తస్య హోమకాలత్వాత్ । అతస్తదనంతరకాల ఏవ గ్రాహ్యః । తదాహ బృహస్పతిః । న చార్వాక్తర్పణాత్కార్యః పశ్చాద్వా ప్రాతరాహుతేః । వైశ్వదేవావసానే వా నాన్యదర్థే ఫలద్ధకః ॥ ప్రాతరాహుతేః పశ్చాత్తర్పణాత్పూర్వం కార్య ఇత్య

ర్థః ॥ తర్పణాదనూ ధ్యాహ్నే స్నానం తేనమేవ్రోక్తం । ఏతదేవాభి ప్రేత్యయాజ్ఞవల్క్యః । ఉపేయాదీశ్వరం చైవ యోగక్షేమార్థసిద్ధయే స్నాత్వా దేవాన్పిత్రూంశ్చైవ తర్పయేదర్చయేత్తథా ॥ ఇతి ॥ అలబ్ధస్య లాభో యోగః ॥ స్థితస్యపరిపాలనంక్షేమః । ఈశ్వరః అప్రతిషిద్ధం ధనికం । అనేనధనార్జనరూపం ద్వితీయభాగకృత్యముక్తంభవతి । తదనంతరంస్నా త్వేత్యుక్తత్వాన్మధ్యాహ్నకాలః ఫలితః ॥

3 ప్రాగూర్ధ్వంవాభవేదే తద్వైశ్వదేవాఖ్యకర్మణః॥

5 స్వాధ్యాయాధ్యయననియమః

సూ॥ అధస్వాధ్యాయవిధిః ప్రాగ్వోదగ్వాగ్రామాన్నిష్క్రమ్యాపఆప్లుత్యశుచౌ దేశేయజ్ఞోపవీత్యాచమ్యాక్లిన్నవాస సాదర్భాణాంమహదుపస్తీర్యప్రాక్కూలానాంతేషుప్రాఙ్ముఖఉపవిశ్యోపస్థంకృత్వా దక్షిణోత్తరౌపాణీసంధాయపవిత్రవంతౌవిజ్ఞాయతే అపాంవాఏషఓషధీనాం రసోయద్దర్భా స్సరసమేవతద్బ్రహ్మకరోతిద్యావాపృథివ్యోస్సంధిమీక్షమాణస్సంమీల్యవాయజ్ఞావాయుక్తమాత్మానమన్యేతతిథాయుక్తోధీయీతస్వాధ్యాయం పవిత్రవంతౌకృత్వేత్యర్థః । పాదావపిదక్షిణోత్తరౌకృత్వేత్యపిబోద్ధవ్యం । బ్రహ్మయజ్ఞమూలభూతశ్రుతౌ తథైవ ప్రతిపాదితత్వాత్ ॥

6 బ్రహ్మయజ్ఞదేశః

గ్రామాత్ప్రాచ్యాముదీచ్యాంవాయాదిశ్యనిందితా । ఆపోవగాహ్యశుస్నాయాదుపవీత్యేవ సద్విజః । ధౌతశుక్లాంబరః కుర్యాత్కర్మాంగాచమనంతతః । దర్భాన్నహరా శుచౌదేశేపాగ్రాన్స్తీర్ణా ... స్యథ ॥

7 స్నానం.

ఉత్తమంతునదీస్నానం తటాకేమధ్యమంస్మృతం । కూపస్నానంతుసామాన్యం భాండస్నానం వృథాభవేత్ ॥ నదీంగంతుమశక్తశ్చేద్గృహేంవా

స్నానమాచరేత్ । స్వయం చైవాథశిష్యైర్వా పుత్రైర్వోద్ధృతవారిణా ॥ నద్యాదిషుస్నానవిధిరిత్యాదికం అస్మల్లిఖితేస్నానాదిప్రయోగగ్రంథే ద్రష్టవ్యం

8 వస్త్రధారణం.

అష్టహస్తం నవం శ్వేతం సదశం ధౌతమంబరం । శుష్కం చ ధారయేద్విద్వాన్ సర్వకర్మసు సాధనం ॥ స్నానం దానం జపం హోమం స్వాధ్యాయం పితృతర్పణం (పితృకర్మ చ ఇతిపాఠాంతరం) నైకవస్త్రోద్విజః కుర్యాచ్ఛ్రాద్ధభోజనసత్క్రియాః ॥ సదోపవీతవద్ధార్యం వాసస్సకలకర్మసు ॥ సహాయజ్ఞోపవీతేన బధ్నీయాచ్ఛ్రాద్ధకర్మణి ॥ వస్త్రధారణవిశేషః అస్మల్లిఖితే స్నానాదిప్రయోగ గ్రంథే ద్రష్టవ్యః॥

9 ఉపవేశనం

దర్భేషూపవిశేత్కర్మణ్యత్ర ప్రాఙ్ముఖపవసన్॥

10 ఆసననియమః

1 నకుర్యాదాసనస్థో వై బ్రహ్మయజ్ఞం కదాచన । ద్విజానామర్చనం చైవ తద్వదాచమనక్రియాం॥

2 కంబళేవాజినే పీఠే కుశాసనవినాసనే । నకుర్యాదుపవిష్టో వై బ్రహ్మయజ్ఞం ద్విజార్చనం॥

11 దర్భనియమః

ద్వౌదర్భౌ దక్షిణే హస్తే వామే త్రీన్ నాసనే సకృత్ । ఉపవీతే శిఖాయాం చ పాదమూలే సకృత్సకృత్॥

12 భూమేరశుచిత్వనిర్ణయః

కేశభస్మతుషాంగారకంటకాస్థికపాలకాః । భవేన్మహీతలం యస్మాద్బహిః ప్రాస్తరణం తతః॥

13 ఉపస్థలక్షణం

1 కృత్వోపస్థక రేసవ్య ఉత్తానే ప్రాగ్గగంగుళే । పవిత్రేస్థాపయేదుక్తే ప్రాగగ్రే దక్షిణేనతు । సవ్యంచం ప్రాగంగుళిం తేనసందధ్యాద్దక్షిణంకరం॥ వ్యా॥ సవ్యంపాణింప్రాగంగుళిముత్తానం విధాయతస్మిన్పవిత్రే ప్రాగగ్రేకృత్వా దక్షిణంపాణిం న్యంచం ప్రాగంగుళిం తేనసందధ్యాత్ ॥

2 ఆశ్వలాయనః॥ సవ్యస్యపాణేరంగుష్ఠ ప్రదేశిన్యోస్తుమధ్యగాః । దక్షిణస్యాంగుళీర్న్యస్య చతస్రోంగుష్ఠ వర్జితాః । తథాసవ్యకరాంగుష్ఠం దక్షిణాంగుష్ఠ వేష్టితం । సంబంధమేనంకుర్యాత్సన్యస్తేద్దక్షిణస్యతు । వామంజంఘంపాదయోర్జంఘుం దక్షిణంస్యాత్సముస్నతం । పాదేవామేన్యసేత్పాదం దక్షిణంస్యాదుపస్థకం॥

3 జంఘామూలేన్య సేద్వామేగుల్ఫందక్షిణపాదతః । ప్రాగాసీనస్తు శేషేష్వేవముపతిష్ఠన్తే విదుః॥

14 దృష్టినియమః

ఊర్ధ్వంతిర్యగధస్తాద్వానేక్షేతయదివాక్షిణి। సంమీల్యనేనవాతాత్తు సమాహితమనాభవేత్ ॥

15 ఆచమనార్హోదకం

అద్భిస్సముద్ధృతాభిస్తుహీనాభిః ఫేనబుద్బుదైః । వహ్నినానచతప్తాభిరక్షారాభిరుపస్పృశేత్ ॥

16 ఆచమనవిధిః

1 ఆచమ్యబహ్వృచఃకుర్యాద్బ్రహ్మయజ్ఞంచ తర్పణం । తతోనిష్పీడ్య వస్త్రైవవస్త్రముపవీతం సమాచరేత్ ॥

ఇత్యుక్తత్వాదాశ్వలాయనానాం బ్రహ్మయజ్ఞాదనంతరం దేవర్ష్యాచార్యపితృతర్పణాత్ప్రాక్పునరాచమనం నాస్తీత్యర్థః॥

2 సమాచమ్యయజుశ్శాఖీ బ్రహ్మయజ్ఞం సమాచరేత్ । పునరాచమ్య దేవాదీంత్సంతర్ప్యపునరాచమేత్ ॥

17 ఆచమనేనియమః

1 సపవిత్రేణహస్తేన కుర్యాదాచమనక్రియాం। నోచ్ఛిష్టం తత్పవిత్రంతు భుక్తోచ్ఛిష్టంతు వర్జయేత్॥

2 ఉభయత్రస్థితైర్దర్భైస్సమాచామతియోద్విజః। సోమపానఫలం తస్యభుక్త్వాయజ్ఞఫలంలభేత్॥ ఉభయత్ర-హస్తద్వయే॥

3 అంతర్జానుశ్శుచౌదేశే ఉపవిష్ట ఉదఙ్ముఖః। ప్రాగ్వా బ్రాహ్మణతీర్థేనద్విజోనిత్యముపస్పృశేత్॥

18 ఆచమనకాలేధార్య పవిత్ర లక్షణం.

అనంతర్గర్భితం సాగ్రం కౌశం ద్విదళమేవచ। ప్రాదేశమాత్రం విజ్ఞేయం పవిత్రం యత్రకుత్రచిత్॥ కుశాలాభేద్విజశ్రేష్ఠః కాశైః కుర్వీతయత్నతః। తదభావేసికర్మాణికాశాఃకుశసమాస్స్మృతాః॥

19 దశవిధదర్భాః

కుశాఃకాశాయవాదూర్వా ఉశీరాశ్చసకుందురాః। గోధూమావ్రీహయోమౌంజాదశదర్భాః ప్రకీర్తితాః॥ ఏతాస్త్వదర్భాభావేకుర్వీత పూర్వాభావేపరః పరః॥

20 ఆచమనేనిషేధః

1 సోపానస్థోజలస్థోవా ముక్తకేశోథవాసరః। ఉష్ణీషీవాపినాచామేద్వస్త్రేణాబధ్యవాశిరః॥

2 ఆపఃకరనఖస్పృష్ట్వాయ ఆచామతివైద్విజః। సురాంపిబతిసవ్యక్తం యమస్యవచనంయథా॥

3 కంఠంశిరోవాప్రావృత్యరథ్యాపణగతోపివా। అకృత్వాపాదయోశ్శౌచమాచాంతోప్యశుచిర్భవేత్॥

4 జానోరూర్ధ్వంజలేతిష్ఠన్నాచాంతశ్శుచితామియాత్। అధస్తాచ్ఛతకృత్వోపిసమాచాంతోనశుద్ధ్యతి॥

21 పురాణాచమనం

ఆదౌపురాణాచమనంకుర్యాత్ ॥ పురాణాచమనం అస్మల్లిఖితే సంధ్యావందనగ్రంథే ద్రష్టవ్యం॥

22 శ్రౌతాచమనస్యావశ్యకత్వం

1 బ్రహ్మయజ్ఞేచ సర్వేషాంశ్రౌతాచమన మిష్యతే॥

2 మధ్యాహ్నేచపునస్స్నాత్వాధౌత శుక్లాంబరావృతః । శ్రుత్యుక్త విధినాచమ్యప్రాగాసీనఃకుశాసనే॥

23 శ్రౌతాచమనం

1 తతఃకర్మాంగశ్రౌతాచమనం కుర్యాత్ । శౌనకః॥ దేవ్యాఃపాదైస్త్రిభిఃపీత్వానాబ్లింగైర్నవభిస్స్పృశేత్ । సప్తవ్యాహృతిభిశ్చైవ శిరోమంత్రైశ్చపంచభిః॥

2 ఆశ్వలాయనః॥ గాయత్ర్యాచపిబత్యాదావబ్లింగైర్నవభిస్స్పృశేత్। వ్యాహృతిభిశ్శిరోమంత్రైరంగాని బ్రహ్మయజ్ఞకే । పాణిగండద్వయంనాసాపాణీపాదౌశిరోముఖం । నాసాబిలేక్షిణీశ్రోత్రేనాభిహృన్మస్తకాంసకాన్॥ స్పృశేదితిశేషః॥ఆపోహిష్ఠేత్యాద్యాభిః నవభి రాపోహిష్ఠామయోభువ,, ఇత్యాదినవభిః పాదైస్సప్తవ్యాహృతిభిశ్శిరోమంత్రైః పంచభిశ్చోక్తాన్యంగాని స్పృశేదిత్యర్థః॥

3 పునస్తదేవవివృణోతి। ఓంతత్సవితుర్వరేణ్యం। ఓంభర్గోదేవస్యధీమహి । ఓంధియోయోనః ప్రచోదయాత్॥ ఇత్యేతైస్త్రిభిఃపాదైస్స్వహాంతైస్త్రి పర్యాయముదకంపిబేత్॥ ఓం ఆపోహిష్ఠామయోభువః । ఓం తానఊర్జేదధాతన , ఇతిమంత్రద్వయేనహస్తౌప్రక్షాలయేత్॥ ఓం మహేరణాయచక్షసే । ఓం యోవశ్శివతమోరసః । ఇతిద్వాభ్యాంమంత్రాభ్యాం గండద్వయంస్పృశేత్॥ ఓం తస్యభాజయతేహనః । ఓం ఉశతీరివమాతరః ఇత్యోష్ఠద్వయం॥ ఓం తస్మా అరంగమామవః । ఓం యస్యక్షయాయజిన్వథ । ఇతిపాణిపాదయుగళం॥ ఓం ఆపోజనయథాచనః।ఇతిశిరస్స్పృశేత్

ఓంభూః । ఇతిమూర్ధ్ని॥ ఓంభువః । ఓంస్వః । ఇతినాసాబిలద్వయం ॥ ఓం మహః । ఓంజనః । ఇతి నేత్రద్వయం॥ ఓంతపః । ఓంసత్యం । ఇతి శ్రోత్రద్వయం ॥ ఓంఆపః । ఇతినాభిదేశః ॥ ఓం జ్యోతిః । ఇతి హృదయం ఓం రసః । ఇతి మస్తకం ॥ ఓంఅమృతంబ్రహ్మ । ఓంభూర్భువస్సువరోం ఇత్యం సర్వాయం స్పృశేత్ ॥ సర్వత్రాంగ స్పర్శనే మధ్యేమధ్యే ఉదక స్పర్శః ॥

24 స్మృత్యాచమనం

స్మృత్యాచమనం అస్మల్లిఖితే సంధ్యావందన గ్రంథే ద్రష్టవ్యం । శ్రుత్యాచమన స్మృత్యాచమనయోరంగస్పర్శనే పురాణాచమనోక్తప్రకారేణైవ తత్తదంగుళీభిస్తత్తదంగాని స్పృశేత్ ॥

25 సంకల్పానంతరం ధార్య గ్రంథియుతపవిత్రలక్షణం

1. గ్రంథిర్యస్య పవిత్రస్య న తేనాచమనం చరేత్ । నోచ్ఛిష్టం తత్పవిత్రంతు భుక్త్వోచ్ఛిష్టంతద్వైవసః

2. బ్రహ్మయజ్ఞే జపే హోమే బ్రహ్మగ్రంథిర్విధీయతే । భోజనే వర్తులం ప్రోక్తం ఏవంధర్మోవిధీయతే॥

2) పవిత్రే దర్భసంఖ్యా

సప్తభిర్దర్భపింజూలైః కుర్యాద్బ్రాహ్మస్యపవిత్రకం । పంచభిః క్షత్రియస్యైవ చతుర్భిస్తుతథావిశః । ద్వాభ్యాం శూద్రస్య విహితమంతరాణాంతథైవచ ।

27 పవిత్రగ్రంథిః

సంత్యజ్య వైష్ణవంమార్గం బ్రహ్మమార్గవినిర్మితం । సకృత్ప్రదక్షిణీకృత్య పవిత్రమభిధీయతే॥

27 బ్రహ్మయజ్ఞశ్రాద్ధాదిషు పవిత్రస్యావశ్యకత్వం

1 జపే హోమే తథా దానే స్వాధ్యాయే పితృతర్పణే । అశూన్యంతు కరంకుర్యాత్సువర్ణరజతైః కుశైః ॥

2 స్నానే దానే జపే యజ్ఞే స్వాధ్యాయే నిత్యకర్మణి । సపవిత్రౌ సదర్భౌ వా కరౌ కుర్వీత నాన్యథా ॥

28 పవిత్రే శ్రేష్ఠదర్భాః

1, సప్తసత్రాశ్చ యాదర్భాస్సితసేతి సముద్భవాః । తే పవిత్రాస్తు ద్విజాతీనాం దైవే పిత్ర్యే చ కర్మణి ॥

2. అప్రసూతాస్స్మృతా దర్భాః । ప్రసూతాస్తు కుశాస్స్మృతాః । సమూలాః కుతపాః ప్రోక్తాః ఛిన్నాగ్రాస్తృణసంజ్ఞితాః ॥

3. అచ్ఛిన్నాగ్రాన్సపత్రాంశ్చ సమూలాన్ కోమలాన్ శుభాన్ । పితృదేవజపార్థంతు సమాదద్యాత్కుశాన్ద్విజః ॥

29 వర్జనీయదర్భాః

సమిత్పుష్పకుశాదీని శ్రోత్రియస్స్వయమాహరేత్ । శూద్రానీతైః క్రయక్రీతైః కర్మకుర్వన్ వ్రజత్యధః ॥

30 దర్భమహిమా

1. కుశహస్తేన యజ్జప్తం దానం చైవ కుశైస్సహ । కుశహస్తస్తు యో భుంక్తే తస్య సంఖ్యా న విద్యతే ॥

2 కుశపూతం భవేత్స్నానం కుశేనోపస్పృశేత్తతః । కుశేన చోద్ధృతం తోయం సోమపానేన తత్సమం ॥

2. యథావజ్రం సురేంద్రస్య శూలం హస్తే హరస్య చ । చక్రాయుధం యథా విష్ణోరేవం విప్రకరే కుశాః ॥

31 బ్రహ్మయజ్ఞాఙ్గభూః

నిమిత్తగోత్రనామాని గాయత్ర్యైవ మేతిహి । సూత్రోక్తదేవతా ప్రీత్యై బ్రహ్మయజ్ఞం కరిష్యామి ॥

32 బ్రహ్మయజ్ఞే పఠితవ్యాని

సూ॥ ఓంపూర్వా వ్యాహృతీః ... యిన్వాహ పచ్ఛోర్ధర్చశస్స ర్వమితి తృతీయం ॥ అథ స్వాధ్యాయమధీయీత ఋచో యజూంషి సామా న్యథర్వాంగిరసో బ్రాహ్మణాని కల్పాన్ గాథా నారాశంసీరితిహాస పురాణా నీతి॥ వ్యా॥ ఋచ ఇతి బహువచనం శక్త్యపేక్షయా । అశక్తస్యతు ఏకయా ఋచా బ్రహ్మయజ్ఞసిద్ధిర్భవతి । యదా ఏకయా ఋచా బ్రహ్మ యజ్ఞః క్రియతే తదానాఋక్ గాయత్రీవ్యతిరిక్తా నగ్రాహ్యేతి వస్తుస్థి తిః । తథాచ బృహస్పతిః । యదధీతే స్వశక్త్యాతత్స్వాధ్యాయం ప్ర చక్షతే । ఋచం వాథ యజుర్వాథ సామ గాథామథాపివా ॥ తత్ర శ్రౌతస్మా ర్తసూత్రాణి కల్పా ఇత్యుచ్యంతే । గాథానామ ఋగ్విశేషా ఇంద్రగా థాదయః "యదింద్రదాశరాజ్ఞే" ఇత్యాదయః । నారాశంస్యశ్చ ఋచ ఏవ "ఇదంజనా ఉపశ్రుతం" ఇత్యాదయః । ఇతిహాసం మహాభారతమా హుః । యత్ర సృష్టిస్థితి ప్రళయాః కథ్యంతే తత్పురాణం॥ ఏవంయథా శక్త్యాచరేత్॥

1. సూక్తాద్యవ్యస్తసంపూర్వ్యమభిసంధాయశక్తితః । ఓంపూర్వావ్యా హృతీస్తిస్రస్సమస్తాస్త్వా వదేత్ ॥ పచ్ఛోర్ధర్చశస్సర్వాం సావిత్రీం త్రిర్వదేదథ । పూర్వాభ్యస్సహితం యావత్ ధీత్య సమాహితః ॥ అగ్ని మీళే ఇతీత్యాదీన్వేదాంశ్చాపి స్వశక్తితః । నమో బ్రహ్మణ ఇత్యేతాం త్రి రుక్త్వా ప్రణవం వదేత్ ॥

2. గ్రంథాంతరే॥ గాయత్రీం త్రిర్జపేత్పూర్వం చాగ్నిమీళే తతః ప రం । యదంగేతి తతః ప్రోచ్య అగ్నిర్వై ఇతి కీర్తయేత్ । అథ మహావ్రతం చైవ పంథాపతచ్చకీర్తయేత్ । అథాతస్సంహితాయాశ్చ విదా మఘవది త్యపి । మహావ్రతస్యేతి తథా ఇషే త్వోర్జే ఇతీవహి । అగ్న ఆయాహి చే

స్యైవాంశేనాంగీకృతత్వాచ్చ । అద్వైతస్యసహ మూర్ధాయో స్వధ్ధిరి ద్విజానీహి
అథశిష్యాస్ప్రతిశిష్యామి వాచస్యత్సరేతిచ । మాయాగ్నిసద్దిశ్యాగోష్ఠ్యా
ఇత్యేవకోశాత్ । అథాతో ధర్మజిజ్ఞాసా అథాతో బ్రహ్మ ఇత్యపి । త
చ్ఛందోయోగితిచవాచస్ నమో బ్రహ్మణ ఇత్యపి॥

33 ఋగాదిపఠనేన దేవతాతృప్తిః

సూ॥ యదృచోఽధీతే పయఆహుతిభిరేవ తద్దేవాగ్ంస్తర్పయతి । యద్య
జూగ్ంషి ఘృతాహుతిభిః । యత్సామాని మధ్వాహుతిభిః । యదథర్వాంగి
రసస్సోమాహుతిభిః । యద్బ్రాహ్మణానికల్పాన్ గాథానారాశంసీరితిహాస
పురాణానీత్యమృతాహుతిభిః॥ బ్రహ్మయజ్ఞాధ్యయనేన దేవతాతృప్త్యంతే
క్షీరాద్యాహుతిభిః॥

34 ఋగాదిపఠనేన పితృతృప్తిః

సూ॥ యదృచోఽధీతే పయసః కుల్యా అస్య పితౄన్ స్వధా అభిక్షరంతి ।
యద్యజూంషి ఘృతస్యకుల్యాః । యత్సామాని మధ్వః కుల్యాః । యదథ
ర్వాంగిరసస్సోమస్యకుల్యాః । యద్బ్రాహ్మణానికల్పాన్ గాథానారాశంసీరి
తిహాసపురాణానీత్యమృతస్యకుల్యాః ॥ స్వధాభిప్రాణాదాయస్సముచ్యతే । తు
యసోఽపద్యః స్వధాభూతాః పితౄనుపతిష్ఠంతి । ఏవముత్తరత్రాపి జ్ఞేయం॥

35 ఉపాకరణవిధిః

పౌర్ణమాద్యైతదంతంస్యాన్మధ్యమేనవ్యకేణతు

36 గ్రామే బ్రహ్మయజ్ఞః

అధీతేమనసాగ్రామే బ్రహ్మయజ్ఞంకరోతిచేత్॥

37 మంత్రనియమః

సర్వత్రోంకారముచ్చార్య శాగ్ధమంత్రేషువర్జయేత్ । ఆవర్తంధాం
సి వై తద్వాగ్యజ్ఞతప్రాణకర్మణి ॥

38 అధ్యయనే కాలావధిః

సూ॥ సయావన్మన్యేత తావదధీత్యైత యా పరిదధాతి । నమో బ్రహ్మ
ణే నమో అస్త్వగ్నయే నమః పృథివ్యై నమ ఓషధీభ్యః । నమో వాచే న
మో వాచస్పతయే నమో విష్ణవే మహతే కరోమి॥ వ్యా॥ సయావత్కా-

లమేకాగ్రమనసా ఆత్మానంమన్యేత తావత్కాలమేవా ధీయీతనదశా వ్యధ్యేతవ్యా ఇతినియమః। ఏత చేతి వచనంసద్దైతయాపరిదధ్యాదిత్యేవ మర్థం। ఏషాపితి్రర్వ్యాఖ్యాప్రిథమాయాంస్పష్టత్వాచ్ఛ్రుతిదర్శనాచ్చ॥

39 అంజలిభేదః (తీర్థభేదః)

1. అంగుళ్యగ్రే దైవంతీర్థం స్వల్పాంగుళ్యోర్మూలే కాయం। మధ్యేం గుష్ఠాంగుళ్యోః పైత్రింమూలేహ్యంగుష్ఠస్య బ్రాహ్మం॥

కనిష్ఠదేశిన్యంగుష్ఠమూలాన్యగ్రంకరస్యచ। ప్రజాపతిపితృబ్రహ్మ దేవతీర్థాన్యనుక్రమాత్ ॥ వ్యా॥ కనిష్ఠప్రదేశిన్యంగుష్ఠ మూలానికరస్యాగ్రంచక్రమాత్ప్రజాపతి పితృబ్రహ్మదేవతీర్థాని॥

40 బ్రహ్మయజ్ఞస్యదక్షిణా

సూ॥ గృహాః సేత్యయద్దదాతిసాదక్షిణా ॥ వ్యా॥ పూర్వోక్త విధినా గ్రామాద్బహిర్బ్రహ్మయజ్ఞం దేవర్ష్యాచార్యపితృ తర్పణంచ కృత్వా గృహానేత్యయద్దదాత్యతిథిభోజన భిక్షాదానాది సాబ్రహ్మయజ్ఞస్య దక్షిణాభవతి॥

1 అయంతుబ్రహ్మయజ్ఞస్య భిక్షాదానాదిదక్షిణా ॥

1 పూర్వోక్తోపదేశనాద్యసంభవే

41 ప్రబ్రహ్మయజ్ఞస్య కర్తవ్యతా,

2 అనధ్యాయే అధ్యయననిషేధా

నబ్రహ్మయజ్ఞస్య-

సూ॥ అథాపివిజ్ఞాయతే సయదితిష్ఠన్ప్రవ్రజన్నాసీనశ్శయానోవా యంయంక్రతుమధీతే తేన తేనహాస్యక్రతునేష్టంభవతీతి ॥ వ్యా॥ "నశయానోధీయీతనాష్టమ్యాం" ఇత్యాదినిషేధో నిత్యస్వాధ్యాయస్యైవనబ్రహ్మయజ్ఞస్య॥

1. కుర్యాత్తిష్ఠన్శయానోవా బ్రహ్మయజ్ఞసముంభవేత్॥

2. వేదోపకరణే చైవ స్వాధ్యాయేచైవనైత్యకే। నానురోధో స్త్యనధ్యాయే హోమమంత్రేషు చైవహి॥

42 ఉపస్థానసంభవేవిధిః

[illegible] కుర్వీత నాశుచిః। దేవతానామృషీ

ణాంచపితౄణాంచైవయత్నతః । కుర్వీతాలంబనంవాపి దక్షిణాశ్రవణస్య చ । యతోవిభవతోప్యేవం పూర్వాభావేతతఃపరం । నవిద్యమానే పూర్వోక్తే ఉత్తరప్రాప్తిరిష్యతఇతి ॥

43 కణామహిమ

అదిత్యోవరుణస్సోమో వహ్నిర్వాయుస్తథైవచ । విప్రస్యదక్షిణేకర్ణే నిత్యంతిష్ఠంతిదేవతాః ॥

44 బ్రహ్మయజ్ఞానధ్యాయః

మూ॥ విజ్ఞాయతే తస్యద్వావనధ్యాయౌయదాత్మా శుచిర్యద్దేశః ॥ వ్యా॥ తస్యబ్రహ్మయజ్ఞస్య ద్వావేవానధ్యాయౌ యదాత్మాశుచిస్సూతకే నమృతకేనవామలాదినావా । యదాచదేశో శుచిరమేధ్యాదినా తత్రోభయత్రేవేత్యర్థః ॥

1. దేశోశుచిస్స్వయంవాస్యాత్తదానధ్యాయఇష్యతే ॥

45 బ్రహ్మయజ్ఞఫలం

యశ్చాయంకురుతే బ్రహ్మయజ్ఞస్యవిధిముత్తమం । సర్వవేదాంగపారస్య ఫలమాప్నోతిసాధకః ॥

46 బ్రహ్మచారిణాపి బ్రహ్మయజ్ఞః కర్తవ్యః

స్నానంసంధ్యాతర్పణంచ దేవతార్చనపర్యంతానికర్మాణి బ్రహ్మచారిణాపికర్తవ్యాని ॥ నిత్యంస్నాత్వాశుచిఃకుర్యాద్దేవర్షిపితృతర్పణం । దేవతాభ్యర్చనంచైవ సంధ్యోపాసనమేవచ ॥

47 ఉపనయనాదూర్ధ్వముపాకర్మణఃప్రాగ్బ్రహ్మయజ్ఞవిధిః

సావిత్ర్యాబ్రహ్మయజ్ఞోపితస్యతావదుపాకృతేః॥

48 బ్రహ్మయజ్ఞాభావేదోషాభావః

వైశ్వదేవంతథాశ్రాద్ధం బ్రహ్మయజ్ఞంచ సూతకే । నకుర్యాత్స్వయమన్యైశ్చకారయేన్నచసర్వథా ॥

49 సూతకేప్యత్యాజ్యకర్మాణి

కుర్యాత్పంచమహాయజ్ఞాన్ నిత్యశస్సూతకంవినా । నిత్యంనైమిత్తికం కామ్యం సూతకేపిసహాపయేత్ ॥ నిత్యమౌపాసనం । నైమిత్తికముపరాగే

స్నానదానాదికం । కామ్యమాశ్వయుజి చండికాపూజనంచ సర్వథాత్యక్షేత్ । అన్యేకకారయేదితర్పర్థః ॥

50 బ్రహ్మయజ్ఞానంతరం దర్భత్యాగః

బ్రహ్మయజ్ఞేచయేదర్భాః తయేదర్భాఃపితృతర్పణే । మాతామూత్రిపురీషాభ్యాం తేషాంత్యాగోవిధీయతే ॥

51 దర్భత్యాగనియమః

ఏకోద్దిష్టపిండదానేచ తర్పణేస్నానకర్మణి । ఆచాంతస్సన్ప్రకుర్వీత దర్భపంత్యాజనంబుధః ॥

52 దర్భత్యాగమంత్రః

యేషాంపితానచభ్రాతానపుత్రోనాన్యగోత్రిణః । తేసర్వేతృప్తిమాయాంతుమయోత్సృష్టైః కుశైస్తథా॥

53 బ్రహ్మయజ్ఞానంతరంతర్పణస్యావశ్యకత్వం

ఋక్సామాథర్వశాఖోక్తాన్ జప్యాన్మంత్రాన్యజుష్మిన । జప్త్వైవం తతఃకుర్యాద్దేవర్షిపితృతర్పణం । తేషామేవహి శ్రద్ధాంగత్వమేవ సర్వహితః ॥ తర్పణంచజలేనేతిప్రసిద్ధిః ॥

54 తర్పణస్యవైయర్థ్యం

1. నోదకేషునపాత్రేషు నక్రుద్ధోనైకపాణినా । నోపతిష్ఠతి తత్తోయంనతుభూమావప్రదీయతే॥

2. తీరేస్థిత్వా జలేయస్తు ప్రయచ్ఛేదుదకంనరః । నోపతిష్ఠతితద్వారి పితౄణాంతన్నిరర్థకం ॥

55 తర్పణస్యసాఫల్యం

వసిత్వావసనంశుద్ధం స్థలేవిన్యస్యబర్హిషి । విధిజ్ఞస్తు తతః కుర్యాన్నపాత్రేతు కదాచన ॥ పాత్రాద్వాజలము దాయశుద్ధే పాత్రాంతరేక్షిపేత్ । జలపూర్ణేఽథవాగర్తే నస్థలేతువిబర్హిషి ॥

56 తర్పణాదిషు తిలకశూన్యలలాటత్వం

ఊర్ధ్వపుండ్రం త్రిపుండ్రంవా బ్రాహ్మణైః కర్మకర్తృభిః । వర్జయేత్తిలకంఫాలే శ్రాద్ధేచైవతుతర్పణే ॥ కృత్వాయస్తర్పణంశ్రాద్ధం మృదంవాభస్మచందనం । వ్యర్థంస్యాత్కురుతే మోహాత్సచగచ్ఛేదధోగతిం॥

57 జలేతర్పణస్యావశ్యకత్వం

1 దేవతానాంపితౄణాంచజలేదద్యాజ్జలాంజలీన్। ఇతితదశుచిస్థలవిషయం॥

2 యత్రాశుచిస్థలం వాస్యాదుదకేదేవతాః పితౄన్ । తర్పయేత్తుతదా తా మమప్సుసర్వంప్రతిష్ఠితం ॥

58 రజోదుష్టనదీషు తర్పణనిషేధః

రజోదుష్టేషుచస్నానం వర్జ్యంనద్యాదిషుద్విజైః । కదరితరజస్తాసాం సంధ్యోపాస్తించతర్పణం ॥

59 నదీనాంరజోదోషః.

1 సంప్రాప్తే శ్రావణేమాసే సర్వానద్యోరజస్వలాః । తాసుస్నానం నకుర్వీతవర్జయిత్వాతుజాహ్నవీం ॥

2 ద్విమాసంపరితస్సర్వాభవంతిహిరజస్వలాః । అప్రశస్తంతతస్స్నానం వర్షాదానవారిణి ॥

3 గంగాచయమునాచైవ ప్లక్షజాచసరస్వతీ । రజసానాభిభూయంతే యేచాన్యేనదసంజ్ఞికాః ॥

4 గంగాయాంవిశేషః ॥ ప్రావృషి శ్రావణేమాసే త్ర్యహంగంగారజస్వలా । చతుర్థేహనిసంప్రాప్తేశుద్ధాభవతిజాహ్నవీ ॥

5 గ్రంథాంతరే ॥ సింహకర్కటయోర్మధ్యే సర్వానద్యోరజస్వలాః । తాసుస్నానంనకుర్వీత వర్జయిత్వాసముద్రగాః ॥

60 తర్పణేతిలవిశేషః

శుక్లైస్తుతర్పయేద్దేవాన్ఋషీన్ రక్తైస్తిలైర్జలే। పితౄంస్తర్పయేత్కృష్ణైస్తర్పయంత్సర్వతోద్విజః ॥

61 తర్పణేధార్యాణి.

1 పవిత్రంకౌశికంతామ్రంరాజితం హైమమేవచ । ధారయేద్దక్షిణే పాణౌ పవిత్రంచోత్తరోత్తరం ॥

2 అనామికాధృతంహేమ తర్జన్యాంరౌప్యమేవచ । కనిష్ఠికాధృతం ఖడ్గంతేనపూతోభవేన్నరః ॥

3 ఖడ్గమౌక్తికహస్తేన కర్తవ్యంపితృతర్పణం। మణికాంచనదర్భైర్వా నశుద్ధేన కదాచన । నచాత్రిసముచ్చయః ॥

62 జీవపితృకేణాసర్జనీయాని.

1 అనామికాధృతం హేమం తర్జన్యాం రౌప్యమేవచ । కనీయసా సపిత్రా చనధార్యమితి కౌశికః ॥

2 పాదుకే చోత్తరీయంచ తర్జన్యాం రౌప్యమేవచ । నధార్యంతు సపిత్రా చజ్యేష్ఠభ్రాతరిజీవతి ॥

3 తాతేచభ్రాతరిజ్యేష్ఠే యస్యచైవతుజీవతి । నతస్యమధ్యాంతర్జన్యాం రజతస్యచధారణం ॥

4 పాదుకారోహణం చైవ యోగపట్టంతథైవచ । నజీవపితృకః కుర్యాద్దయాళిద్ధంతథైవచ ॥

63 తర్పణేతిలానాం ప్రతినిధిః

నిత్యవిషయే

తిలానామప్యభావేతు సువర్ణరజతాన్వితం । తదభావేతుకుర్వీత దర్భైర్మంత్రైశ్చతర్పణం ॥

64 తిలగ్రహణావిశేషః

1 యద్యుద్ధృతం నిషించేత్తు తిలాంత్సంమిశ్రయేజ్జలే । అతోన్యథాతు సవ్యేనతిలాగ్రాహ్యావిచక్షణైః ॥ ఏతదలోమకాభిప్రాయః ॥

2. పునస్తదేవాహ॥ ఉద్ధృతజలేనపితృతర్పణే తిలాన్సంమిశ్రయేజ్జలే అనుద్ధృతజలేనతర్పణే వామహస్తే తిలాగ్రాహ్యాః ॥

3. లోమసంస్థాన్ తిలాన్కృత్వాయస్తుతర్పయతే పితౄన్ । పితరస్తర్పితాస్తేనరుధిరేణమలేనవా॥

65 తర్పణేతిలనిషేధః

పక్షయోరుభయోశ్చైవసప్తమ్యాం నిశి సంధ్యయోః । విద్యాపుత్రకళత్రార్థీ తిలాన్సంచసువర్జయేత్ ॥

66 జీవపితృకకర్తవ్యతర్పణవిశేషః

నజీవపితృకః కృష్ణైస్తిలైస్తర్పణమాచరేత్ । కేవలం సలిలైరేవ తర్పయేత్పితృతీర్థతః । యేభ్యఏవ పితాదద్యాత్తేభ్యోదద్యాజ్జలాంజలీన్ ॥

67 తర్పణేయజ్ఞోపవీతనియమః

సవ్యేనదేవాంత్సంతర్ప్యనివీతీతర్పయేదృషీన్ । తథైవప్రాచీనావీతీ సు

సుమంత్వాదీన్పితౄనథ ।

68 తర్పణఅంజలిక్రమః

దేవాంశ్చ దేవతీర్థేన ఋషితీర్థేన వైఋషీన్ । సుమంత్వాదీన్పితౄంశ్చై వపితృతీర్థేనతర్పయేత్ ॥

69 దిఙ్నియమః

ప్రాఙ్ముఖస్తర్పయేద్దేవాన్ఋషీనుత్తరదిఙ్ముఖః । సుమంత్వాదీన్పితౄన్పశ్చాత్తర్పయేద్దక్షిణాననః ॥

70 తర్పణజల వివరణం

దేవర్షీణాంతర్పణం కుర్యాద్ధై రక్షతసంయుతైః । ఆచార్యాంశ్చ పితౄంశ్చైవ తర్పయేత్సతిలైర్జలైః ॥

71 పితృతర్పణక్రమః

సంబంధం ప్రథమం బ్రూయాన్నామ గోత్రమనంతరం । పశ్చాద్రూపంవిజానీయాత్క్రమఏషసనాతనః ॥

72 తర్పణవిధిః

1 సజానుందక్షిణం కృత్వాందేవాంత్సంతర్పయేదృషీన్ । తద్వజ్జానుద్వయంచాథ జానూర్ధ్వం దక్షిణేపితౄన్ ॥

2 అపాంసమీపమాగత్య తర్పయే దథదేవతాః । అథబ్రహ్మయజ్ఞానంతరమిత్యర్థః ॥

3 అన్వారబ్ధేనసవ్యేన దక్షిణేనతుపాణినా । ఏవమంతానిత్యప్యంతో చేన్యంతే ప్రతిమంత్రకం ధాతునైవాథపరస్మైపదేన వచనంయథా । సించేత్ప్రజా పతిస్తృప్య త్విత్యాపో దేవతీర్థతః । ధాతుః స్తృప్తి ర్యథాలింగం మంత్రాంతేషుప్రయుజ్యతే । మంత్రైశ్చతర్పినస్తృప్యం త్విత్యాదిభిరతఃపరం । ప్రతిమంత్రం నివీతీతు తర్పయే దృషితీర్థతః దేవతాస్తృప్యిత్వాతుశతశ్చ ప్రభృతీనథ । ఋషీన్ద్వాదశ సంతర్ప్య సనకాదీంస్తథైవ చ । ప్రాచీనావీత్యథేదానీం తర్పయేత్పితృతీర్థతః । సుమంత్వాత్యా దిభిశ్చైవ ప్రతిమంత్రంచ పూర్వవత్ । ద్వితీయాంతేషు మంత్రేషుతర్పయామి పదంవదేత్ ॥ పితరంచాథశర్మాణం గోత్రంసంతర్పయేత్క్రమాత్ ॥

73 తర్పణే మంత్రసంఖ్యా

త్రింశద్భిరేకేనోనైస్తు ద్వాదశశ్చ భవేత్తథా । త్రయోవింశతి వాక్యైస్తు దేవర్షీంశ్చ పితౄన్క్రమాత్ ॥

74 తర్పణే దేవాః

సూ ॥ దేవతాస్తర్పయతి । ప్రజాపతి ర్బ్రహ్మా వేదా దేవా ఋషయ స్సర్వాణి ఛందాంస్యోంకారో వషట్కారో వ్యాహృతయస్సావిత్రీ యజ్ఞా ద్యావాపృథివీ అంతరిక్షమహోరాత్రాణి సాంఖ్యాస్సిద్ధాస్సముద్రా నద్యో గిరయః క్షేత్రౌషధి వనస్పతి గంధర్వాప్సరసో నాగావయాంసిగావస్సాధ్యా విప్రాయక్షారక్షాంసి భూతాన్యేవమంతాని॥ ఏవమంతానీతి పృథఙ్మంత్ర ఏవ ॥

1. తర్పణం చైవ దేవానాం తతః కుర్యాత్ప్రదక్షిణం । ప్రజాపతిశ్చ బ్రహ్మా చ వేదా దేవా స్తథర్షయః । సర్వాణి చైవ ఛందాంసి తథోంకార స్తథైవ చ । వషట్కారో వ్యాహృతయస్సావిత్రీ చ తతః పరం । గాయత్రీ చైవ యజ్ఞాశ్చ ద్యావాపృథివీ ఇత్యపి । అంతరిక్షం త్వహోరాత్రాణి చ సాంఖ్యా అతః పరం । సిద్ధాస్సముద్రా నద్యశ్చ గిరయశ్చ తతః పరం । క్షేత్రౌషధి వనస్పత్యో గంధర్వాప్సరస స్తథా । నాగావయాంసి గావశ్చ సాధ్యా విప్రా స్తథైవ చ । యక్షారక్షాంసి భూతానీ త్యేవమంతాని కీర్తయేత్ ॥

75 తర్పణే ఋషయః

సూ॥ అథ ఋషయశ్శతర్చినో మాధ్యమా గృత్సమదో విశ్వామిత్రో వామదేవో ఽత్రిర్భరద్వాజో వసిష్ఠః ప్రగాథాః పావమాన్యః క్షుద్రసూక్తా మహాసూక్తా ఇతి॥

1 అథో నివీతీ భూత్వా చ ఋషీంస్తు తర్పయేదపి । శతర్చినో మాధ్యమాశ్చ గృత్సమద స్తథైవ చ । విశ్వామిత్రో వామదేవో ఽత్రి ర్భరద్వాజ ఏవ చ । వసిష్ఠశ్చ ప్రగాథశ్చ పావమాన్య స్తతః పరం । క్షుద్రసూక్తా మహాసూక్తాః ॥

76 తర్పణే సనకాదయః

సనకశ్చ సనందనః । సనాతన స్తథా వాత్రి సనత్కుమార ఏవ చ కపిలాసురినామానౌ వోఢుః పంచశిఖకః ॥

77 సుమంత్వాదితర్పణం
(ఆచార్యతర్పణం)

సూ॥ ప్రాచీనావీతి । సుమంతు జైమినివైశంపాయనపైలసూత్రభాష్య భారతమహాభారతధర్మాచార్యాజానంతిబాహవి గార్గ్యగౌతమశాకల్య బాభ్రవ్యమాండవ్యమాండూకేయాగర్గీమవాచక్నవీవడవాప్రాతిథేయీ సులభామైత్రేయీ కహోళంకౌషీతకం మహాకౌషీతకం పైంగ్యం మహాపైంగ్యం సుయజ్ఞం సాంఖ్యాయనమైతరేయం మహైతరేయంశాకలంబాష్కలం సుజాతవక్త్రమౌదవాహింమహౌదవాహిం సౌజామింశౌనకమాశ్వలాయనం యేచాన్యేఆచార్యాస్తేసర్వే తృప్యంత్వితి॥

1. ప్రాచీనావీతినాతచ్చకర్తవ్యాథతర్పణం । సుమంతు జైమిని వైశంపాయనః పైలసూత్రయుక్ । భాష్యభారతపూర్వంచ మహా భారత ఇత్యపి । ధర్మాచార్యా ఇమేసర్వేతృప్యంత్వితిచ కీర్తయేత్ । జానంతి బాహవిగార్గ్య గౌతమాశ్చైవశాకలః । బాభ్రవ్య మాండవ్య యుతో మాండూకేయస్తతఃపరం । గార్గీవాచక్నవీచైవవడవాప్రాతిథేయికా । సులభాయుక్తమైత్రేయీ కహోళంచతతఃపరః । కౌషీతకం మహాకౌషీతకం వైతప్రయేత్తతః । భారద్వాజంచ పైంగ్యంచ మహాపైంగ్యం సుయజ్ఞకం । సాంఖ్యాయనమైతరేయం మహైతరేయమేవచ । బాష్కలంశాకలంచైవ సుజాతవక్త్రమేవచ । ఔదవాహించసౌజామిం శౌనకంచాశ్వలాయనం । యేచాన్యేసర్వఆచార్యాస్తేసర్వేతృప్తిమాప్నుయుః ॥

78 తర్పణేపితరః

సూ ॥ ప్రతిపురుషం పితౄంస్తర్పయిత్వా ॥ అపసవ్యం తతఃకృత్వా స్థిత్వాచపితృదిఙ్ముఖః । పితౄన్దివ్యానదివ్యాంశ్చ పితృతీర్థేన తర్పయేత్ దివ్యాః వసురుద్రాదిత్యాః ॥

79 దివ్యపితృతర్పణవిధిః

వసూనుద్రాం స్తథాదిత్యాన్నమస్కార సమన్వితాన్ । తర్పయేది తిశేషః ॥

80 దివ్యపితరః

1 వసవః ॥ ధ్రువోధ్వరశ్చసోమశ్చ ఆపశ్చైవానా నిలోనలః । ప్రత్యూష

ప్రత్యూషశ్చవిభావసుశ్చవసవష్టౌప్రకీర్తితాః॥

2 రుద్రాః॥ అజైకపాదహిర్బుధ్న్యో విరూపాక్షస్తథైవచ । హరశ్చబహురూపశ్చ త్ర్యంబకశ్చ మహేశ్వరః। సావిత్రశ్చజయంతశ్చ పినాకీచాపరాజితః। ఏతేరుద్రాస్సమాఖ్యాతాఏకాదశసురోత్తమాః ॥

3 ఆదిత్యాః॥ ఇంద్రోధాతాభగఃపూషామిత్రోథవరుణోర్యమా। అంశుర్వివస్వాన్త్వష్టావసవితావిష్ణురేవచ ।ఏతేచద్వాదశాదిత్యాదేవానాం ప్రవరామతాః ॥ ఏతేదివ్యాఃపితరః॥

4 గంధాంతరే॥ కవ్యవాహనస్సోమ యమశ్చార్యమాతథా । అగ్నిష్వాత్తాస్సోమపాశ్చతథాబర్హిషదోపిచ । యదిస్యాజ్జీవపిత్రక ఏతాన్దివ్యాన్పితౄంస్తథా॥

81 అదివ్యపితరః

ఆద్యాపితాతథామాతా సాపత్నీజననీతథా । మాతామహస్సపత్నీకా ఆత్మపత్నీతథైవచ । సుతభ్రాతృపితృవ్యాశ్చ మాతులాశ్చసభార్యకాః। దుహితాభగినీచైవదౌహిత్రోభాగినేయకః। పితృష్వసామాతృష్వసాజామాతాభావుకస్స్నుషా । శ్వశురశ్శ్వశ్రూర్భార్యశ్చ స్యాలకోగురుఋత్విజః । ఏతేస్యుఃపితరస్తీర్థేతర్పణేచమహాలయే ॥

82 పితృతర్పణేనవసాంజలిః

యత్రక్వచనసంస్థానాంక్షుత్తృష్ణోపహతాత్మనాం। తేషాంహిదత్తమక్షయ్యమిదమస్తుతిలోదకం ॥

83 తర్పణంకర్తుమశక్తశ్చేత్ సంక్షేపతర్పణం

ఆబ్రహ్మస్తంబపర్యంతం జగత్తృప్యత్వితిబ్రువన్ । క్షిపేత్తోయాంజలీంస్త్రీంస్తుకుర్యాత్సంక్షేపతర్పణం॥

84 పితృతర్పణవిశేషః

1 భగిన్యశ్చాత్మనఃపిత్రోః కేవలాస్తినచేన్నహి । పూజ్యాస్తు ర్పణే చాపితాసాంచపతిర్యోనహి ॥ (సపుత్రిణీ సపుత్రిణీ॥

2 యదిమాతరిజీవత్యాం సాపత్నీజననీ [illegible] । [illegible] లామే

3 కుర్యాన్మాతరిజీవత్యాంపితామహ్యాదితర్పణం । పితృపత్న్యోః పరిణీతాన్సవస్త్రప్రభృత్యేవలాభ్యతాః ॥

85 సవర్ణానామేవతర్పణం

సవర్ణేభ్యోజలందేయంనాసవర్ణేభ్యఏవచ । నామగోత్రస్వధాకారైస్తర్పయేత్ప్రత్యహంసుధీః ॥

86 దివ్యపితృతర్పణే అంజలిసంఖ్యా

తత్రస్వనామగ్రహణంపురుషంప్రతి । తిలోదకాంజలీంస్త్రీన్ త్రీనుచ్చైరుక్త్వావినిక్షిపేత్ ॥

87 అదివ్యపితృతర్పణే అంజలిసంఖ్యా

1 బృహస్పతిః ॥ త్రిరపఃప్రీణనార్థాయ దేవానాముపసర్జయేత్ । బ్రహ్మర్షీణాంయథాన్యాయ్యంసకృచ్చాపిప్రజాయతే । పితౄణాంప్రీణనార్థాయ త్రిరపః పృథివీపతే ॥

2 వ్యాసః ॥ ఏకైకమంజలిందేవాః ద్వౌద్వౌతుసనకాదయః । అర్హంతిపితరస్త్రీన్ త్రీన్ స్త్రియశ్చైకైకమంజలిం । మాతృముఖ్యాశ్చయాస్తిస్రస్తాసామప్యంజలిత్రయం । సర్వాన్దేవానృషీన్సర్వాన్ త్రీన్ త్రీన్ చైవాంజలింబుధః

3 నారాయణః ॥ ఏకైకంమోక్షకాందద్యాత్త్రీంస్త్రీన్ పిత్రాంజలాంజలీన్ । ద్వౌద్వౌసపత్నీమాతుశ్చ త్రీంస్త్రీన్మాతృగణస్యతు ॥

ఇత్యాద్యంజలిగతసంఖ్యాప్రతిపాదకవచనానినాశ్వలాయన శాఖావిషయాణి । యతః సంఖ్యావిశేషోపాదానాయతేతత్సత్రదేవేతిసిద్ధమితిబహుషు స్థలేషు ఆశ్వలాయనసూత్రే సంఖ్యాగ్రహణానపేక్షత్వాదాశ్వలాయనశాఖినాందేవర్షిపితృతర్పణేష్వేకాంజలిరితిప్రసిద్ధం । యద్యపి నిబంధేషు " యేచాన్యేఽస్మాకంకులేస్మిన్ తృప్యంతుతృప్యంతు" ఇతి ప్రస్తారకల్పయిత్వాతదనుగోధివబుషిం తర్పణాన్యాపత్త్యముపపద్యతఇతి। తదప్యసాంప్రదాయికత్వాత్ప్రసిద్ధికారాదిభిరవ్యాఖ్యానాచ్చఉపేక్ష్యమిత్యాస్తాంతావత్ ॥

88 తర్పణప్రదేశః

పితౄణాంచైవదేవానాంజలేదద్యాజ్జలాంజలీన్ । అసంస్కృతప్రమీతానాంస్థలేదద్యాజ్జలాంజలీన్ ॥

89 తిలతర్పణప్రదేశః

స్థలేవాపికుశౌదేశేకుశాస్తీర్ణేచభాజనే । తామ్రాదికేచపర్ణేచతర్పయేత్తిలైర్జలైః ।

90 తర్పణఫలం

తిలదర్భయుతం తోయం స్వధయా యత్ప్రదీయతే । తత్తోయమమృతం భూత్వా పితౄణాం దత్తమక్షయం ॥

91 తర్పణకాలే తర్జన్యంగుష్ఠసంయోగే ప్రత్యవాయః

భూమావాయస్తర్పణం కుర్యాల్లోహకాంస్యే చ మృణ్మయే । తర్జన్యంగుష్ఠయోగేన స పుత్రః పితృఘాతుకః ॥

92 దేవాదితర్పణే వ్యత్యాసాంజలిప్రాప్తదోషః

తర్ప్యతే యే స తీర్థేన గృహ్ణీయాత్తేన వై జలం । అన్యథా కురుతే యస్తు నరకం ప్రతిపద్యతే ॥

93 తర్పణతారతమ్యం

పాణినైకగుణం ప్రోక్తం దర్భైశ్శతగుణం తతః । అష్టయ్యః ఖడ్గపాత్రేణ పితౄణాం తర్పణం భవేత్ ॥

94 తర్పణే దర్భక్రమః

1 ప్రాగగ్రేషు సురాంస్తర్పేన్మనుష్యాంశ్చైవ మధ్యమే । పితౄంశ్చ దక్షిణాగ్రేషు చైకద్విత్రిజలాంజలీన్ ॥

2 కుశాగ్రైస్తర్పయేద్దేవాన్మనుష్యాన్కుశమధ్యమైః । ద్విగుణీకృత్య మూలాగ్రైః పితౄంస్సంతర్పయేద్ద్విజః ॥

95 నామగ్రహణం

శర్మాంతం బ్రాహ్మణస్యోక్తం వర్మాంతం క్షత్రియస్య తు । గుప్తాంతం చైవ వైశ్యస్య దాసాంతం శూద్రజన్మనః ॥

96 తర్పణసంప్రదాయే ప్రమాదపతితాని

దేవతాస్తర్పయతీతి ఖండే అగ్నివిష్ణుగ్రహణం । ఋషితర్పణే సనకాదిగ్రహణం । సుమంత్వాదితర్పణే ద్వితీయ ఆగస్త్యగౌతమాదిగ్రహణం । శాకల్యాదిగ్రహణం చ సర్వం ప్రమాదికమేవేతి ప్రయోగముక్తావళ్యాం సిద్ధాంతితం ॥

97 గృహే తిలతర్పణనిషేధః

1 సప్తమ్యాం రవివారే చ గృహే జన్మదినే తథా । పుత్రమిత్రకళత్రార్థీ న కుర్యాత్తిలతర్పణం ॥

ర్పణంతద్గృహేనభవేత్ ॥

98 తిలతర్పణనిషేధః (నిత్యే)

సప్తమ్యాంరవివారేథజన్మర్క్షదివసేషుచ॥తిలతర్పణంనకుర్యాదిత్యర్థః

2 గృహే నిషిద్ధం సతిలం తర్పణంసర్వదాపిచ ॥

3 అర్కే శుక్రే త్రయోదశ్యాం మఘాయాంనిశిసంధ్యయోః । గృహే కృత్వా వివాహం జన్మర్క్షే నకుర్యాత్తిలతర్పణం ॥

4 భానువారే భౌమవారే నందాభృగుమఘాసుచ । త్రయోదశ్యాం తు సప్తమ్యాం భరణ్యాంకృత్తికాసుచ । అయనద్వితయే చైవ చతుర్ష్వపి యుగాదిషు । పిండదానంవినా స్నానం నకుర్యాత్తిలతర్పణం॥

99 తిలతర్పణనిషేధావధిః (వివాహాదౌ)

వివాహేచోపనయనేచౌలేసతియథాక్రమం । వర్షమర్ధమర్ధాంతదర్ధం తునైత్యికేతిలతర్పణం॥ వర్జయేదితిశేషః ॥

100 నిషిద్ధదినేపితిలతర్పణస్యావశ్యకత్వం

1 పితృపక్షేవ్యతీపాతేసంక్రాంతౌతిథిపర్వసు ॥ నిషిద్ధేపితిథౌవారే కర్తవ్యం తిలతర్పణం ॥

2 నద్యాంతీర్థవిశేషేషు ప్రేతకార్యే తథైవచ । నిషిద్ధేపిదినేకుర్యాత్పిండదానంతిలోదకం ॥ పా ॥ కృత్వోద్వాహేపి కుర్వీత తర్పణంతిలసంయుతం ॥

3 పితృపక్షేచ గంగాయాం ఉపరాగే తథైవచ । కృత్వోద్వాహేపికుర్వీత తర్పణంతు తిలైస్సహ ॥

101 శ్రాద్ధాదౌతిలతర్పణం

వ్యతీపాతేదర్శే సంక్రాంతౌయుగమన్వంతరాదిషు । తర్పయిత్వాపితౄన్పశ్చాచ్ఛ్రాద్ధం కుర్యాద్విచక్షణః ॥

102 శ్రాద్ధాంతేతిలతర్పణం

1 పక్షశ్రాద్ధేహిరణ్యేచ పశ్చాద్దద్యాత్తిలోదకం । తథాచైవాష్టకే శ్రాద్ధేశ్రాద్ధేచైవానుమాసికే ॥

2 కృత్వాతుమాసికంశ్రాద్ధంసపిండీకరణాత్పరం । వైశ్వదేవం తతఃకుర్యాత్తర్పణంతిలసంయుతం॥

103 దర్శాదిషు తిలతర్పణం

దర్శే తిలోదకం పూర్వాహ్ణే శ్రాద్ధదర్శే మహాలయే । ఆబ్దికేన పరం పూర్వాగపరేహ్ని తిలోదకం ॥

104 పరదినే తిలతర్పణం శ్రాద్ధాంగమిశ్రతర్పణం

1 తీర్థశ్రాద్ధే గయాశ్రాద్ధే ప్రత్యబ్దే చ మహాలయే । పరేహని ద్విజః కుర్యాత్తర్పణం తిలసంయుతం ॥

2 పక్షశ్రాద్ధేషు నిర్కుర్యాత్తర్పణం స్యాద్దినే దినే । సకృన్మహాలయే దద్యాత్పరేహని తిలోదకం ॥

105 శ్రాద్ధాంగతర్పణే అపవాదః

వృద్ధిశ్రాద్ధే సపిండే చ ప్రేతశ్రాద్ధానుమాసికే । పరేహని విమోకాశ్యేన కుర్యాత్తిలతర్పణం ॥

106 శ్రాద్ధే నిత్యతర్పణం

పిత్రోః పరిత్యాబ్దికే ప్రాప్తే తర్పణం తు కథం భవేత్ । జలేనైవ ప్రకుర్వీత నివృత్తే పితృకర్మణి ॥ శ్రాద్ధం కృత్వా తు విధివద్వైశ్వదేవాదికం తతః । బ్రహ్మయజ్ఞం తతః కుర్యాత్తర్పణం తు తిలైర్వినా ॥

107 శ్రాద్ధాంగతర్పణక్రమః

తతః పరేహ్ని కుర్వీత తర్పణం పురుషస్సుధీః । తచ్ఛేషైస్సోదకైర్భక్ష్యైః స్నాత్వా తత్పాత్రైస్తైః ॥ విశేషః ॥ స్నాత్వా తీర్థం సమాసాద్య ప్రత్యక్షవిశ్వకుశాసనే । సంతర్పయేత్పితౄన్ తత్ర స్నాత్వా సూత్రం యథావిధి ॥

108 శ్రాద్ధాంగతర్పణకాలః

శ్రాద్ధం కృత్వా తు పూర్వేద్యుః ప్రాతః స్నాయాత్పరేహని । పితౄంశ్చైవాథ సంతర్ప్య పశ్చాత్సంధ్యాదికాః క్రియాః ॥

109 శ్రాద్ధాంగతర్పణకాలఫలం

1 తర్పణం త్వమృతం ప్రాతః ద్వితీయే ప్రహరేఽపి యః । తృతీయే జలమిత్యాహుశ్చతుర్థే రుధిరం భవేత్ ॥

2 యస్తు తర్పయతే ప్రాతః కృత్వా శ్రాద్ధం పరేహని । పితరస్తుష్టిమాయాంతి న చ కుర్వంతి వైధృవం ॥

110 శ్రాద్ధాంగతర్పణాకరణదోషః

పరేద్యుశ్శ్రాద్ధకృన్మర్త్యో యో న సంతర్పయేత్పితౄన్ । అతృప్తాః పితరస్తస్య శాపం దత్వా వ్రజంతి చ॥

111 పిత్రోర్ద్వయోరుపవశాచ్ఛ్రాద్ధాంగతర్పణం

శ్రాద్ధాంగతర్పణం కుర్యాత్సతిలం తు పరేహని । పిత్రోర్ద్వయోరుపవసాన్న చాన్యవిషయో భవేత్ ॥

112 జీవపితృకస్య మాతృశ్రాద్ధాంగతర్పణావసరః

1 జీవమానః పితా యస్య మాతా యది విపద్యతే । మాతుశ్శ్రాద్ధం సుతః కుర్యాన్న కుర్యాత్తిలతర్పణం

2 శ్రాద్ధాంగతర్పణం మాతుస్తద్దినే వా పరేహని। సజీవపితృకః కుర్యాదిత్యుద్దాలకోఽబ్రవీత్ ॥

113 రాత్రౌ తర్పణనిషేధః

1 నకృతాని ప్రమాదాచ్చేత్ప్రాతః కర్మాణి యాని చ । రాత్రావపి చ కార్యాణి వినా సౌరం చ తర్పణం॥

2 రాత్రౌ ప్రహరపర్యంతం దివాకర్మాణి కారయేత్ । అవగాహం చ సౌరం చ బ్రహ్మయజ్ఞం చ వర్జయేత్ ॥

3 దివోదితాః క్రియాః కార్యా రాత్రావపి యథాక్రమం । అవగాహం వినా సౌరం బ్రహ్మయజ్ఞం చ తర్పణం ॥

4 దివోదితాని కర్మాణి ప్రమాదాదకృతాని వై । శర్వర్యాః ప్రథమే యామే తాని కుర్యాద్యథాక్రమం॥

114 రాత్రౌ తర్పణవిధిః

ఆచార్యాః కేచిదిచ్ఛంతి రాత్రావపి చ తర్పణం । తద్యజుశ్శాఖినామేవ నాన్యేషాం తు విధీయతే ॥

115 వస్త్రనిష్పీడనం

మధ్యాహ్నే తర్పణాదూర్ధ్వం వస్త్రనిష్పీడనం భవేత్ ॥ అత్ర బహ్వృచానాం ప్రాచీనావీతీ- అన్యేషాం నివీతి । ఇదం చ తీర్థాద్బహిర్బ్రహ్మయజ్ఞే కృతే కార్యం గృహే నిషిద్ధం॥

116 స్వాధ్యాయజపహోమాదిష్వధోవాతాదిసంభవేవిధిః

1 స్వాధ్యాయసమయే అక్షరే దక్షోధసంభవే మార్జాలమూషక స్పర్శనే ప్రభాషణే । సమిత్తేష్వేషు సర్వేషు కర్మణ్యన్యుపస్పృశేత్ ॥

2 మూత్రం వాథ మలం వాపి యస్సన్త్యాష్వా విసృజేద్యది । అజంఘం మాత్రకే పాదావాజానుశ్శోధయేత్తతః ॥

3 సుప్త్వా క్షుత్వా చ భుక్త్వా చ ష్ఠీవిత్వోక్త్వానృతం వచః । రథ్యాం గత్వా శ్మశానం చాక్రమ్య ఆచామేత్ప్రయతశ్శుచిః ॥

4 క్షుతే నిష్ఠీవనే సుప్తే పరిధానే శ్రుపాతనే । పంచస్వేతేషు చాచామే శ్రోత్రం వా దక్షిణం స్పృశేత్ ॥

5 చాండాలాద్యాన్ జపే హోమే స్పృష్ట్వా చామేద్ద్విజోత్తమః । శ్వాదీన్ స్పృష్ట్వా తథా శూద్రాన్ దక్షిణం శ్రవణం స్పృశేత్ ॥

దక్షిణకర్ణస్పర్శనం మూత్రాచమనాసంభవే వేదితవ్యం । అథవా బోధాయనోక్తం కర్ణస్పర్శనం నిషిద్ధం పరిధాయోప స్పృశేదార్ద్రతృణం భూమిం గోమయం వా స్పృశేత్ ॥

ఇతి స్వాధ్యాయజపహోమాదిష్వపవాదాః

శ్రీః

యమతర్పణం

ఆచమ్య ॥ ప్రాణానాయమ్య ॥ ఏవంగుణ... శుభతిథౌ । శ్రీమాన్... ...నక్షత్రే ... గోత్రః ... శర్మా... సిద్ధ్యర్థం । సమస్తపాప క్షయద్వారా ... నరకేషు యమబాధానివృత్త్యర్థం దీపోత్సవచతుర్దశ్యాం యమతర్పణం కరిష్యే ॥ దక్షిణాభిముఖో భూత్వా దేవతీర్థేన తిలమిశ్రితజలం దద్యాత్ ॥ యమం తర్పయామి ॥ ధర్మరాజం తర్పయామి ॥ ౨ ॥ మృత్యుం తర్పయామి ॥ ౩ ॥ అంతకం తర్పయామి ॥ ౪ ॥ వైవస్వతం తర్పయామి ॥ ౫ ॥ కాలం తర్పయామి ॥ ౬ ॥ సర్వభూతక్షయం తర్పయామి ॥ ౭ ॥ ఔదుంబరం తర్పయామి ॥ ౮ ॥ దధ్నం తర్పయామి ॥ ౯ ॥ నీలం తర్పయామి ॥ ౧౦ ॥ పరమేష్ఠినం తర్పయామి ॥ ౧౧ ॥ వృకోదరం తర్పయామి ॥ ౧౨ ॥ చిత్రం తర్పయామి ॥ ౧౩ ॥ చిత్రగుప్తం తర్పయామి ॥ ౧౪ ॥

[illegible] చేత్ । ఇతి యమతర్పణం కృష్ణాంగారకచతుర్దశ్యాం యమతర్పయేత్ । అతో కృష్ణాంగారకచతుర్దశ్యామితి తత్ దినం శ్రేష్ఠతమః ॥

1 యమతర్పణకాలః

దీపోత్సవచతుర్దశ్యాం కార్యం చ యమతర్పణం । కృష్ణాంగార చతుర్దశ్యామపి కార్యం తథైవచ ॥

2 యమతర్పణనియమః

దక్షిణాభిముఖో భూత్వా తిలైః సవ్యం సమాహితః । దేవతీర్థేన దేవత్వాత్ తిలైః ప్రేతాధిపత్యతః ॥

3 యమనామాని

యమాయ ధర్మరాజాయ మృత్యవే చాంతకాయ చ । వైవస్వతాయ కాలాయ సర్వభూతక్షయాయ చ । ఔదుంబరాయ దధ్నాయ నీలాయ పరమేష్ఠినే । వృకోదరాయ చిత్రాయ చిత్రగుప్తాయ తే నమః ॥

4 యమతర్పణఫలం

యత్ కృష్ణచతుర్దశ్యాం హి స్నాత్వా కృష్ణచతుర్దశీం । సంతర్ప్య ధర్మరాజానం ముచ్యతే సర్వకిల్బిషైః ॥ ఇతియమతర్పణధర్మః

శ్రీః

భీష్మతర్పణం

ఆచమ్య । ప్రాణానాయమ్య । ఏవంగుణ......సిద్ధ్యర్థం । మమ సమస్తపాపక్షయద్వారా దీర్ఘాయుష్య ప్రాప్త్యర్థం । మాఘశుక్లాష్టమ్యాం భీష్మతర్పణం కరిష్యే ॥ వైయాఘ్రపాదగోత్రాయ సాంకృతి ప్రవరాయ చ । గంగాపుత్రాయ భీష్మాయ ప్రదాస్యేహం తిలోదకం । అపుత్రాయ దదామ్యేతజ్జలం భీష్మాయ వర్మణే ॥ ఇతి ప్రకారేణ భీష్మతర్పణం కుర్యాత్ ॥

భీష్మతర్పణకాలః ఫలంచ

శుక్లాష్టమ్యాం తు మాఘస్య దద్యాద్భీష్మాయ యో జలం । సంవత్సరకృతం పాపం తత్క్షణాదేవ నశ్యతి ॥ ఇతిభీష్మతర్పణప్రకారః ॥

శుద్ధపత్రిక.

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
2	23	దేవస్వ	దేవస్య
4	19	బ్రిహ్మాయగ్ధంజ్ఞాంగ	బ్రిహ్మాయజ్ఞాంగ
12	19	స్త్రీభిః	స్త్రీభిః
17	15	పూర్వోక్తోపదేశ	పూర్వోక్తోపవేశ
19	4	యేదర్భాః యేదర్భాః	యేదర్భా యేదర్భా
19	13	న్మంత్రాన్యజూంషి	న్మంత్రాన్యజూంషి
20	20	స్త్రీరై	స్త్రీలై
25	1	వసవ్రౌశా	వసవ్రౌష్టా
26	21	తదనుకోష్ఠేన	తదనురోష్ఠేన
27	27	సకుర్యా	నకుర్యా

హేమరౌప్యమయం తామ్రపాత్రం కాంస్యసముద్భవం । పితౄణాం తర్పణే పాత్రం మృణ్మయంతు పరిత్యజేత్ ॥

ఇది 60 వ పేజీకి తరువాతదిగ చేర్చుకొనవలెను.

[illegible]

బ్రహ్మయజ్ఞతర్పణాదులు [illegible]
లక్ష్యమైనవిధము, బ్రాహ్మణులందఱిచే [illegible]
జరుపుటచే బ్రతిదినమును వేదవేదాంగములు బఠించిన ఫలమును, [illegible]
బ్రాహ్మణులకు సంతర్పణమొనర్చిన ఫలమును లభించును గనుక [illegible]
కమును రచించి యాశ్వలాయనబ్రహ్మయజ్ఞతర్పణప్రయోగమును నిగ్రంథమును తప్పులు
లేకుండ లిఖించి, విశేశ్వరప్రసాదు కాపురస్థులును ఋగ్వేదాభిమానులునగు చిత్తలూరి
శంకరజగన్నాథరావుపంతులుగారి [illegible] గారి దగ్గర ద్రవ్యసహాయ
ము చేముద్రింపించినారము. ఇంతవఱకు ప్రత్యేకముగా చేవ్రాయబడిన ప్రయోగగ్రంథ
ములన్నిటివలెనే, ఆంధ్రదేశీయబ్రాహ్మణసంప్రదాయమును సరిచేసి వ్రాయబడిన
తత్తత్ప్రకరణసుబోధకములగు [illegible]లు సమగ్రముగ నింగ వ్రాయబడినవి. ఇట్టి ఆ
శ్వలాయనగృహ్యకర్మప్రయోగమును [illegible] కర్మములను [illegible]లకు
హితముగా వ్రాసియున్నాము. అంతియనుక [illegible] సంప్రదాయానుసారముగా
సమ్మతపడిన ఋగ్వేదగృహ్యకర్మప్రయోగగ్రంథమొక్కటియును లేకుండుటచే, ఆశ్వలా
యనగృహ్యకర్మప్రయోగ [illegible]
స వెంచి యీగ్రంథము వ్రాసినారము. ప్రయోగ [illegible], ప్రయోగ [illegible], సాంస్కృ
తిక ప్రదీపిక బ్రహ్మకర్మసముచ్చయము మొదలగు ప్రయోగగ్రంథములను, ధర్మ
ధర్మప్రవృత్తి మొదలగు ధర్మశాస్త్రములను బరిశీలించి [illegible]
నచ్ఛాత్రిములకు విస్తారము [illegible] ఋగ్వేదీయమా [illegible]
దరు [illegible]
[illegible]
[illegible]
బడినగ్రంథములు — ఋగ్వేదా [illegible] ప్రయోగము [illegible] లు ఋగ్వేద [illegible]
[illegible] ప్రయోగము [illegible]. [illegible] ప్రయోగము [illegible]
లోనున్నవి — [illegible]

ఈగ్రంథములు గోరువారు — గోదావరిజిల్లా [illegible] కాపురస్థు [illegible]
లగు గ్రంథలేఖకులకు వ్రాసి తెప్పించుకొనగోరినాము

పీఠికాములు, గ్రంథలేఖకులు

భాగవతుల విశ్వనాథశాస్త్రి   భాగవతుల బ్రహ్మన్నశాస్త్రి

సీ॥ సంతతకరుణారసస్వాంతుఁడై [illegible] పంకజాక్షుఁ [illegible] మండు
హో[illegible] సంధల్లగా [illegible] చిత్తుఁ [illegible] విభార్తి [illegible]
శ్రీసుబ్బరాయాఖ్యశ్రీతజనమందారు దీర్ఘాయురారోగ్యదివ్యభోగ
భాగ్యసుపుత్రసత్పౌత్రివంతుని జేసి ధర్మ [illegible] కామములొసఁగి నిచ్చి
సకలవిద్యలనొసగియాశీస్సులొసఁగి । ధైర్యసుజ్ఞానచాతుర్యశౌర్యముల్ల ।
సకలసద్గుణసందోహసంయుతునిగ । జేసి రక్షించుచుండు చెలువు [illegible]

11016